Redacţiunea Administraţiunea Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Danneberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 278. Braşovŭ, Luni, Marţĭ, 17 (29) Decemvre. 1891.

Nou abonamentŭ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Ianuarie 1892 st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ,** la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl pe şése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunĭ 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe şése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Braşovŭ, 15 Decemvre st. v.

Inainte de ce biroulŭ statisticŭ din Budapesta şi-ar fi publicatŭ datele oficióse privitóre la resultatele recensĕmêntului poporaţiunei din anulŭ trecutŭ, foile unguresci din capitală şi din provinciă respândiseră vestea în ţéră, că în ultimii ḑece anĭ Maghiarii s'ar fi îmulţitŭ ca prin minune şi că ei ar fi ajunsŭ acum sĕ formeze majoritatea locuitorilorŭ în Transilvania şi Ungaria.

Era mare atuncĭ entusiasmulŭ în pressa maghiară, care nu scia ce sĕ laude şi ce sĕ admire mai multŭ: „puterea cuceritóre a elementului maghiarŭ“, orĭ destoinicia, cu care d-lŭ Keleti, preşedintele biroului statisticŭ din Budapesta, a sciutŭ alcătui acéstă statistică atâtŭ de favorabilă elementului maghiarŭ.

Dér bucuria acésta a foilorŭ unguresci n'a duratŭ multŭ. După ce şi-a completatŭ mai bine datele statistice dobêndite cu ocasia recensĕmêntului din anulŭ trecutŭ, d-lŭ Keleti îşĭ cetì cunoscutulŭ sĕu raportŭ înaintea Academiei unguresci, din care resultă, că pe lângă tóte mistificările şi pe lângă tótă destoinicia recunoscută a d-lui Keleti, de-a iscodi statistice favorabile elementului maghiarŭ, ei n'au isbutitŭ a forma nicĭ măcarŭ pe hârtiă o majoritate a Maghiarilorŭ faţă cu celelalte popórĕ din ţéră.

Intre 15,231,864 de locuitorĭ, câţĭ s'au aflatŭ în Transilvania şi Ungaria cu ocasia recensĕmêntului din anulŭ trecutŭ, fiindŭ socotită aicĭ şi armata comună, honveḑimea şi gendarmeria, d-lŭ Keleti cifréză numĕrulŭ Maghiarilorŭ cu 7,561.207. In loculŭ alŭ doilea, ca cei mai numĕroşĭ, vinŭ Românii cu 2,590.425 de suflete; urméză apoi Germanii şi Slovacii fiă-care în numĕrŭ de aprópe câte douĕ milióne, apoi Sêrbii, Rutenii, Croaţii, Slovenii, Armenii etc. ca mai puţinŭ numĕroşĭ. Jidanĭ în statistica d-lui Keleti nu se află ca'n palmă, ca şi cum pe ei i-arŭ fi mâncatŭ vĕrcolacii.

In înţelesulŭ acestei statistice, Maghiarii s'arŭ fi îmulţitŭ în ultimii ḑece anĭ aprópe cu unŭ milionŭ, în timpŭ ce tóte celelalte naţionalităţĭ au regresatŭ, séu celŭ puţinŭ au stagnatŭ.

Productivitatea este aşadérâ reservată prin statistica d-lui Keleti esclusivŭ pentru poporulŭ celŭ alesŭ din sĕmênţia lui Arpad; tóte celelalte popóre conlocuitóre, din „îndurarea“ lui Keleti şi a comisarilorŭ sĕi statisticĭ din provinciă, suntŭ condamnate la o sterilitate mai mare, séu mai mică.

După publicarea acestorŭ resultate magice ale biroului statisticŭ din Budapesta, cu dreptŭ cuvêntŭ ne puteamŭ aştepta, ca sĕ vedemŭ producêndu-se în pressa unguréscă unŭ nou cutremurŭ de entusiasmŭ.

Dér nu s'a întêmplatŭ. După publicarea datelorŭ de mai susŭ, pressa unguréscă pare c'ar fi amuţitŭ cu totulŭ, căcĭ îi mai convine sĕ se ocupe cu orĭ ce, numai cu comentarea acestorŭ date nu.

Tăcerea acésta a foilorŭ unguresci îşĭ află esplicarea numai în decepţiunea, ce le-a cuprinsŭ, vĕḑêndŭ şi sciindŭ, că pe lângă tóte mistificările, ce s'au comisŭ în favorulŭ lor la alcătuirea acestei statistice, n'a succesŭ a scóte nicĭ măcarŭ jumĕtate, de cum o majoritate a Maghiarilorŭ faţă cu celelalte popóre conlocuitóre.

Dér chiar din modulŭ, cum s'a alcătuitŭ statistica de éstŭ timpŭ a d-lui Keleti, este uşorŭ de a afla, că, de s'ar face o statistică în adevĕrŭ conscienţiósă, s'ar puté constata cu tótă siguranţa, că numĕrulŭ adevĕratŭ alŭ Maghiarilorŭ nu forméză nicĭ măcarŭ o terţialitate faţă cu popórele conlocuitóre.

Ca sĕ nu mai ḑicemŭ de alte naţionalităţĭ, scimŭ, că sate întregĭ românescĭ, mai alesŭ din părţile ungurene şi din Sêcuime, cu ocasia recensĕmêntului din anulŭ trecutŭ au fostŭ numĕrate cu sila între comunele cu poporaţiune curatŭ maghiară; totŭ asemenea s'a întêmplatŭ în multe părţĭ cu individĭ singuraticĭ, carĭ sciindŭ vorbi câtŭ de puţinŭ unguresce, au fostŭ în masse numĕraţĭ între Maghiarĭ. Insu-şĭ semi-oficiosulŭ „Pester Loyd“ avertisase în timpulŭ acela pe comisarii statisticĭ din provinciă, că cei ce vorbescŭ „limba statului“, suntŭ a se înregistra între Maghiarĭ, ceea ce s'a şi făcutŭ. Apoi mulţime de tinerĭ de ai nostri aflătorĭ pe la şcólele unguresci, funcţionarii în massă, întréga tinerime din serviciulŭ gendarmeriei şi alŭ honveḑimei etc. etc. Décă i-amŭ subtrage pe toţĭ aceştia din numĕrulŭ celorŭ şépte milióne şi câteva sute de mii de Maghiarĭ, şi décă pe lângă aceştia amŭ mai subtrage mulţimea indiviḑilorŭ de aceeaşĭ sórte din celelalte naţionalităţĭ nemaghiare, precum şi numĕrulŭ de aprópe unŭ milionŭ de Jidanĭ, carĭ toţĭ suntŭ numĕraţĭ între Maghiarĭ: atuncĭ nimenea nu se va îndoi, că stau fórte aprópe de adevĕrŭ statisticii strĕinĭ, carĭ în mare parte suntŭ de acordŭ întru a socoti numĕrulŭ totalŭ alŭ Maghiarilorŭ la *celŭ multŭ cincĭ milióne de suflete.*

Acésta este adevĕrata stare a lucrului, pe care popórele nemaghiare şi în primulŭ locŭ noi Românii, ca cei mai numĕroşĭ, trebue s'o ţinemŭ în necurmată evidenţă, pentru-că ea ne servesce ca basă la stabilirea raporturilorŭ nóstre de dreptŭ faţă cu acea mică şi ne'nsemnată terţialitate, ce stăpânesce cu ferŭ şi focŭ peste ḑece milióne de Nemaghiarĭ.

Din Sêrbia.

Scirĭ sosite din Sêrbia spunŭ, că partidulŭ radicalŭ sêrbescŭ e în ajunŭ de a cădé. Guvernulŭ a voitŭ de trei orĭ sĕ-şĭ dée demisiunea, dér regenţa a primitŭ numai demisiunea miniştrilorŭ Vuicĭ şi Tauşanovicĭ, insistândŭ pe lângă ministrulŭ presidentŭ Pasicĭ sĕ rĕmână la guvernŭ până după sĕrbătorile Crăciunului, când se va deschide şi scupştina. Paşicĭ a cedatŭ rugămintelorŭ regenţei, dér a declaratŭ d-lui Risticĭ, că pentru scandalurile ce le vorŭ provoca eventualŭ disidenţii în scupştină, dênsulŭ nu ia responsabilitatea. Paşicĭ îşĭ condiţionéză portfoliulŭ sĕu de resultatulŭ alegerilorŭ comunale, carĭ după cum se prevede, vorŭ urma cu perderĭ însemnate pentru radicalĭ, căcĭ radicalii disidenţĭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

3)

O nópte în amfiteatrulŭ Flaviilorŭ.

După Bergsoe; trad. de Cornel.

Privii încremenitŭ asupra călugărului. Décă n'aşĭ fi sciutŭ mai bine, aşĭ fi creḑutŭ, că e chipulŭ sfântului, care s'a desfăcutŭ de altarŭ, şi acum stă în persónă înaintea mea — aşa sĕmĕna espresiunea feţei sale, a ţinutei şi a privirei sale scrutătóre, care era aţintită asupra mea.

— „„Eştĭ rănitŭ?““ îlŭ întrebaiu eu perplesŭ.

— „„Rănĭ trupescĭ nu potŭ avé!““ rĕspunse elŭ cu o voce sécă mormêntală, ca şi mai înainte. „„Eu am pe membrele mele pămêntescĭ cele cincĭ semne de rănĭ sfinte ale mântuitorului nostru şi eu îţĭ ertŭ bucurosŭ ceea ce ai făcutŭ sub influinţa puterilorŭ orbitóre ale întunerecului.““

„Lucea unŭ focŭ minunatŭ şi fanaticŭ în ochii sĕi, carĭ erau adênciţĭ sub nisce sprâncene stufóse, şi cuprinsŭ de unŭ sentimentŭ misteriosŭ, întrebaiu:

— „„Cine eştĭ d-ta?““

— „„Unŭ servitorŭ alŭ Domnului““, rĕspunse elŭ, „„care a venitŭ sĕ smulgă fructele sângerânde ale păgânismului din inima sfântă a Romei. Numele meu este Telemach Sirianulŭ. Am călĕtoritŭ pe josŭ din Antiochia, pentru ca sĕ cautŭ pe împĕratulŭ Honoriu, la care m'a trimisŭ spiritulŭ Domnului, pentru ca sĕ vorbescŭ cu elŭ.““

„Unŭ sentimentŭ ciudatŭ mĕ cuprinse: Acéstă faţă slabă şi obrazii traşĭ, acéstă privire înflăcărată, care arunca o lumină fosforescentă din orbitele ochilorŭ, acéstă barbă lungă stufósă şi nepeptenată şi mânile sale slabe mĕ făceau sĕ presupunŭ, că m'am întêlnitŭ în întunereculŭ acesta adêncŭ cu unŭ nebunŭ, care póte îşĭ alesese ca locuinţă vre-una dintre celulele umede ale acestorŭ ruine sinistre.

„Voiamŭ sĕ-lŭ părăsescŭ. Dér elŭ mĕ opri apucându-mĕ de manta şi ḑicêndŭ cu o voce, care tremura de unŭ zelŭ fanaticŭ.

— „„Scii d-ta, că óre fiulŭ pĕcatului, acelŭ Stilico, a urmatŭ pe împĕratulŭ din tabĕra dela Mediolan, la Roma? Elŭ este acela, care-lŭ ţine pe tînĕrulŭ nostru împĕratŭ în obiceiurile păgânescĭ, elŭ este acela, care dă serbarea sângerósă, la care alérgă acum poporulŭ din tóte părţile. Lesne îţĭ potŭ ierta, că glonţul d-tale mi-a pĕtrunsŭ haina şi mi-a sdrobitŭ peptulŭ, dér sângele, ce va trebui sĕ curgă aicĭ, va striga la cerŭ în vecii vecilorŭ. Spune, creḑĭ d-ta, că Honoriu vré sĕ-şĭ bată jocŭ de crucea lui Christosŭ prin jocurile aceste păgânescĭ?““

— „„Nu te înţelegŭ, sfinte părinte, rĕspunseiu eu, cercândŭ sĕ mĕ desfacŭ pe încetulŭ de elŭ. „„Impĕratulŭ Honoriu, despre care vorbescĭ d-ta, e mortŭ de multe sute de anĭ, şi ceea ce privesce pe Stilico, nicĭ numele nu i-lŭ cunoscŭ. Nicĭ nu înţelegŭ, că ce vréi sĕ ḑicĭ prin scena sângerósă. Ruina acésta vechiă e gólă şi pustiă, celŭ multŭ la Pascĭ póte sĕ fiă vre-o iluminaţiune, care va costa póte viéţa câtorva porumbĭ sĕlbaticĭ. Lasă-mĕ sĕ mĕ ducŭ, nóptea e deja înaintată şi aşĭ dori sĕ fiu acasă.““

„Elŭ mĕ apucà de manta şi esclamà:

— „„Orbitule! N'auḑĭ cum alérgă poporulŭ din tóte părţile? Nu veḑĭ, cum se îndesuesce prin vomitoriile cele strâmte ca şi nisce cete de ulĭ răpitorĭ? Nu veḑĭ tu pe classiarii, carĭ suntŭ ocupaţĭ sĕ întindă pânzele dela corturĭ şi n'auḑĭ sunete de tobe, carĭ chiamă pe gladiatorii din Ludus magnus şi din Mamertinus N'ai vĕḑutŭ pe luptătorii de pe căruţe trecêndŭ în şirurĭ compacte peste Forum, şi nu scii, că arcaşii se vorŭ lupta astăḑĭ după datina cea vechiă? — Tóte se facŭ după sfatulŭ lui Stilico şi cu intenţiunea de a duce poporulŭ la peire!““

— „„Nu, nu vĕdŭ şi n'audŭ nimicŭ, decâtŭ urletulŭ vêntului şi croncănitulŭ bufniţelorŭ,““ rĕspunseiu eu, cuprinsŭ mai tare de grózâ faţă de călugărulŭ ce gesticula în continuu.

— „„Ei, atuncĭ privesce, omule orbitŭ““, strigà elŭ, întinḑêndu-şĭ mâna şi atingêndu-mĕ cu ea peste ochĭ.

„Mĕ dasemŭ câţĭva paşĭ înapoi, ca şi când mórtea ar fi pusŭ mâna pe mine. 'Mĭ vâjăia şi-mĭ ţiuia prin urechĭ, îmĭ schinteiau stele verḑĭ pe dinaintea ochilorŭ mei, massele colosale de negură se îngrămădiră una peste alta, se aşedară în ordine, luară o formă solidă, şi mai înainte de a mĕ desmeteci din surprinderea mea, strălucea arena în tótă splendórea ei. Inalţĭ ca turnurile se ridicau păreţii colosalĭ ai amfiteatrului şi pe partea, unde strălucia sórele în deplina sa splendóre pe cerulŭ albastru închisŭ, se

au fusionatŭ pretutindenea cu liberalii și cu progresiștii, în scopulŭ d'a trânti pe candidații guvernului. In Belgradŭ de asemenea suntŭ liberalii în majoritate precumpenitóre ai cărorŭ șefŭ este Avacumovicĭ, și astfelŭ se póte susținé cu firmitate, că partidulŭ radicalŭ din Sêrbia e în ajunulŭ discompunerei totale.

Căderea guvernului o mai asigură și împrejurarea, că partidulŭ radicalŭ a ținutŭ în Kragujevac o conferență generală sub presidiulŭ lui Ranko Tajsicĭ, la care partidulŭ a datŭ în prima liniă votŭ de neîncredere guvernului actualŭ. Mai departe conferența desapróbă procedura guvernului ce a avut'o față cu regina Natalia pentru-că a dat'o afară din țéră, desapróbă împrumutulŭ datŭ lui Milan, apoi starea derangiată a financelorŭ precum și provisiunea ce guvernulŭ a detrasŭ armatei. De tóte acestea îlŭ învinovățescŭ mai multŭ pe ministrulŭ presidentŭ Pașicĭ, și de aicĭ provine, că Pașicĭ urgéză primirea demisiunei sale, fiindcă astfelŭ crede a evita eventualele neplăcerĭ, carĭ décă ar fi la guvernŭ, i-ar agrava multŭ posițiunea.

Mai departe s'au făcutŭ propunerĭ din partea lui Pașicĭ pentru completarea cabinetului prin elemente liberale și radicale scisionate, dér regența nu ar fi înclinată a face acestŭ compromisŭ din pricină că — cum ḑice Ristićĭ — ar puté fi periculosŭ pentru corónă, ba chiar și pentru țéră. Față cu aceste principii Pașicĭ a declaratŭ, că décă nu-i va succede lui și aderențilorŭ săi să pacteze, atuncĭ propune ca mai consultŭ, Regența să *disólve scupștina* și să ordoneze alegerĭ nouĕ. Regența se va încerca mai întâi a forma unŭ cabinetŭ nou, care să împace pe toțĭ, și décă nu va succede acésta, atuncĭ va fi necesitată a disolva camerile. Astfelŭ se crede, că crisa va isbucni în timpulŭ celŭ mai apropiatŭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (28) Decemvre.

Nouĕle alegerĭ generale, după cum spune „Magyar Hirlap", se vorŭ face în timpulŭ *dela 28 Ianuarie și până la 6 Februarie.* Alegerile decĭ vorŭ trebui să se efectueze în timpŭ de ḑece ḑile în tótă țéra. Avêndŭ în vedere acestŭ terminŭ apropiatŭ, se dă ca sigură scirea, că ministrulŭ președinte va disolva dieta, nu în 14 orĭ 16, ci în 8 Ianuarie.

⁂

Memoriu asupra Românilorŭ. Secțiunea Iașĭ a Ligei pentru unitatea culturală a tuturorŭ Românilorŭ, după cum aflămŭ din ḑiarele de dincolo, a luatŭ hotărîrea de a publica unŭ memoriu completŭ asupra tuturorŭ Românilorŭ. S'a alesŭ o comisiune compusă din d-nii Aronŭ Densușianu, președinte; A. D. Xenopol, P. Răscanu, T. Burada, Conon Arămiescu, Donici, I. Paul, V. M. Burlă și Băleanu, membrii; ér d-lŭ Gr. C. Buțureanu, ca secretarŭ, e însărcinatŭ cu adunarea materialului și lucrarea memoriului. Comisiunea rógă pe toțĭ iubitorii neamului românescŭ să trimită la adresa președintelui totŭ ce vorŭ sci, că interesézǎ de aprópe poporulŭ românŭ.

⁂

Sașii și viitórele alegerĭ. Intr'unŭ comunicatŭ, ce-lŭ primesce „Neue Fr. Presse", din Budapesta se asigură, că la viitórele alegerĭ Sașii, conformŭ compromisului cu guvernulŭ ungurescŭ, vorŭ merge mână în mână cu partidulŭ liberalŭ, adecă cu guvernulŭ.

⁂

Manifestulŭ partidei apponyiste. Partida „națională" a datŭ unŭ manifestŭ către alegĕtorii și partisanii săi în care se ḑice, că până va apăré o proclamațiă publică a partidului „naționalŭ" cei ce țină la acéstă partidă să se organiseze în fiă-care cercŭ, eventualŭ în fiă-care comună. Față cu sforțarea guvernului să pună sentimentulŭ de dreptŭ și de libertate cetățenéscă; ér față de aparatulŭ oficiosŭ alŭ guvernului să pășéscă pe arena de luptă cu organisarea publicului alegĕtorŭ. E lipsă neapĕrată decĭ, ḑice manifestulŭ, ca cercurile aderente partidului „naționalŭ" să se îngrijéscă de candidațĭ și spre scopul acesta să se pună în ințelegere cu comitetulŭ centralŭ esecutivŭ. Manifestulŭ apoi îndémnă pe alegĕtorĭ să urmăréscă cu băgare de sémă abusurile, ce se vorŭ comite din partea guvernului și datele obiective privitóre la aceste să le trimită numai decâtŭ comitetului centralŭ.

⁂

Maghiarisarea unei comune românescĭ. Sub titlulŭ acesta amŭ publicatŭ în nr. 271 alŭ fóiei nóstre o scire după „Magy. Hrlap" în care se ḑicea, că comuna Gurahonțŭ (comit. Aradului) se maghiariséză prin o școlă ungurescă cercetată de 47 elevĭ. Trăgêndŭ la îndoiélă esactitatea scirei foii unguresci amŭ întrebatŭ oficiulŭ parochialŭ din numita comună să ne spună, décă între cei 47 elevĭ, carĭ cercetéză școla ungurésca, se află orĭ nu Românĭ? Onoratulŭ parochŭ, Ioanŭ Mera, din Gurahonțŭ, a binevoitŭ a rĕspunde întrebării nóstre. D-sa ḑice, că în Gurahonțŭ școlă maghiară edificată anume nu este, dér că lucrătorii dela calea ferată au închiriatŭ o casă și și-au angajatŭ „unŭ feciorŭ" să le învețe copii în numĕrŭ nu de 47, ci de 25 cu fete cu totŭ. Elevii suntŭ de diferite confesiunĭ și naționalitățĭ, adecă Ungurĭ, Germanĭ, Slovacĭ, Cehĭ și Evrei, dér *„nicĭ măcarŭ unŭ puiu de românŭ nu cercetéză acea școlă."* Românii își au școla lorŭ confesională și decĭ n'au nevoiă să cerceteze școla ungurésca, nicĭ nu vorŭ cerceta-o în vecĭ. — Ne bucurămŭ de acéstă comunicare și luămŭ cu plăcere actŭ despre ea. Unde rĕmâne acum „maghiarisarea" lui „Magy. Hrlp."? Se ințelege de sine, că ea e redusă la unŭ simplu și curatŭ neadevĕrŭ „patrioticŭ."

⁂

Fundațiunea universitară Carolŭ I. „Globulŭ" scrie, că zidăria fundațiunei universitare Carolŭ I este terminată. In curêndŭ se vorŭ începe lucrările interióre și în Aprilie va fi cu desĕvîrșire isprăvită. La 10 Maiu se va face inaugurarea. M. S. Regele va însărcina pe unŭ pictorŭ românŭ cu decorarea interióră.

⁂

Din Maramureșŭ ni-se scrie, că în comuna Brebŭ s'a înființatŭ în cursulŭ acestui anŭ o bibliotecă poporală, față cu care tinerimea din poporŭ arată unŭ interesŭ din ḑi în ḑi mai mare. Pentru anulŭ viitorŭ ei și-au abonatŭ și ḑiare.— Dea Dumneḑeu, ca asemenea sciri să audimŭ câtŭ mai dese!

⁂

Monstru. Din Mezötur se scrie, că în ḑilele trecute unŭ măcelarŭ cu numele Steiner a tăiatŭ o vacă, în care a aflatŭ unŭ vițelŭ monstru. In spate era latŭ de douĕ palme, ér pe pântece n'avea lécŭ de pĕrŭ. Piciórele îi erau micĭ, desvoltate ca la unŭ purcelŭ și de totŭ scurte. Mai bătĕtorŭ la ochĭ e că vițelulŭ monstru avea o față (décă o putemŭ numi astfelŭ), care sêmăna cu a unui copilŭ, mai alesŭ în jurulŭ ochilorŭ, dér nasulŭ era turtitŭ. Vițelulŭ monstru a fostŭ pusŭ în spirtŭ și trimisŭ direcțiunei museului veterinarŭ din Budapesta.

⁂

Invitare la producțiunea și petrecerea arangiată de „Societatea sodalilorŭ românĭ din Brașovŭ", împreunată cu cântărĭ, declamațiune și o piesă teatrală, esecutate de membrii societății. Producțiunea se va ținé Mercurĭ în 25 Decemvre 1891 în ḑiua de Crăciunŭ, în sala hotelui Centralŭ „Nr. 1". Inceputulŭ la 7½ óre séra. După producțiune urméză dansŭ, la care va cânta musica națională. Intrarea de persónă 60 cr. Bilete se potŭ căpĕta la d-lŭ D. Eremiasŭ, la libräria d-lui Nicolae I. Ciurcu, la Casina Română și séra la cassă. Suprasolvirile se vorŭ chita prin ḑiare.

Programa: 1) Musica națională; 2) Cântecŭ vênătorescŭ, de Tudor de Flondor, — esecutatŭ de corulŭ sodalilorŭ; 3) Musica națională; 4) Serenadă, de Marschner, — esecutatŭ de corulŭ sodalilorŭ. 5) Musica națională. 6) Țiganulŭ la vênatŭ, anecdotă populară de Th. D. Speranță, — declamată de d-nulŭ G. Galu. 7) Musica națională. 8) Vistavoiulŭ Marcu, Comediă în 3 acte de Th. Alexi, esecutată prin: N. Turcu, D. Căpățină, d-ra E. Rêșnoveanu, G. Purcărea, D. Mitocŭ, d-ra E. Stinghe. G. Saftu, și E. Osvadă.

⁂

Esposițiă universală la Berlinŭ. Comitetulŭ camerei comerciale din Berlinŭ a hotărîtŭ să se arangieze în Berlinŭ în anulŭ 1898, orĭ 1900 o esposițiă universală.

⁂

„Fóia Ilustrată" din Sibiiu anunță că dela anulŭ nou încolo nu va mai apăré.

⁂

In memoria luptei dela Slivnița. Sobrania a hotărîtŭ, ca în memoria rĕsboiului bulgaro-sêrbŭ să se ridice în Slivnița unŭ monumentŭ pentru a votatŭ 200,000 francĭ.

⁂

Nenorocire. Lui „Times" i-se scrie din Lisabona, că espediția locotenentului Contineho ar fi fostŭ nimicită prin esplosiunea prafului de pușcă pe care-lŭ avea cu dênsa. Se ḑice că 60 persóne au fostŭ omorîte și 170 rănite printre carĭ însușĭ locotenentulŭ Continho.

⁂

Incetarea navigațiunei pe Dunăre. Navigațiunea pe Dunăre, din causa sloiurilorŭ de ghiață, a încetatŭ pe tótă linia. Cele din urmă vase din Brăila și Galațĭ au pornitŭ la 12 (24) Decemvre încărcate cu cereale și cu cherestele. Campania anului 1891 s'a închisŭ cu o urcare marcantă de prețurĭ față cu anulŭ trecutŭ.

⁂

Biserica ortodoxă ruséscă. O nouă statistică arată că în Rusia suntŭ cu totulŭ 691 mănăstirĭ, dintre carĭ 480 pentru bărbațĭ și 211 pentru femei. In timpulŭ din urmă biserica ortodoxă ruséscă s'a lățitŭ fórte tare. Nu mai puținŭ de 15,668 persóne au trecutŭ la ortodoxiă într'unulŭ din ultimii anĭ, dintre carĭ 1660 luteranĭ; 981 rom. cat.; 6 gr. cat., 41 reformațĭ; 7 armenĭ; 91 de diferite confesiunĭ; 5690 Rușĭ disidențĭ, séu așa numițĭ rascolnicĭ; 797 jidovĭ; 3113 mohamedanĭ; 3442 păgânĭ. Numĕrulŭ bisericilorŭ rusescĭ este: 674 catedrale, 43, 511 bisericĭ și 15,355 capele și case de rugăciune.

Corespondența „Gaz. Trans."

Șardŭ, 24 Decemvre 1891.

Onorabilă Redacțiune! Permiteți-mĭ să Vĕ împărtășescŭ o scire tristă, dér

---

înălța unŭ cortŭ de pânză purpuriă, care se mișca încetŭ, fâlfâia în vêntŭ, ca și când arŭ fi norĭ de diminéță, ce se așéḑă sub sóre.

„De-alungulŭ arenei se întindea o balustradă de marmură făcută din petri marĭ prețióse și pătrate și peste acésta se ridicau nisce zăbrele de bronzŭ aurite, ai cărorŭ stâlpĭ erau de marmură lucitóre. In mijloculŭ acestei balustrade se vedea „fulvinarulŭ" împĕrătescŭ, împodobitŭ cu stative de argintŭ massivŭ și înfrumsețate cu vulturĭ colosalĭ de bronzŭ auritŭ, carĭ în ghiarele lorŭ țineau unŭ acoperișŭ, ce adumbrea logea înpĕrătéscă. Perinĭ moi brodate cu mătasă erau așeḑate pe nisce trepte de marmură albă și în dosŭ se observa o cétă de centurionĭ, ai cărorŭ armură scânteia în lumina sórelui.

„In partea cealaltă se vedea o asemenea logiă, dér mai puținŭ împodobită și partea aceea a balustradei, care era între amêndouĕ, era plină de senatorĭ în toge albe, cu marginile purpurii. Apoi urma unŭ șirŭ de trepte, de pe carĭ priveau în josŭ nisce fețe pârlite de sóre, posomorîte și seriόse — erau cavalerii romanĭ, carĭ luară locŭ aicĭ, salutându-se unulŭ pe altulŭ și schimbândŭ câteva vorbe, mai înainte de a se așeḑa pe scaunele de marmură albe ca zăpada.

„Deasupra lorŭ se afla o grămadă amestecată, a cărei înfățișare și îmbrăcaminte nu o puteamŭ distinge din causa înălțimei și peste acésta se ridica din nou o seriă de trepte, desŭ acoperite de ómenĭ, carĭ păreau ca nisce furnicĭ bâjbăitóre, în fine marginea estremă a spațului se termina într'o hală mare cu stâlpĭ, ale cărei colóne poleite ascunde unŭ șirŭ de figurĭ învoalate.

„Totulŭ scânteia de marmură și de bronzŭ; sclavĭ goi cu pĕrulŭ tunsŭ, cu frunțile înguste și cu inele largĭ de bronzŭ la gâtŭ erau ocupațĭ să planeze nisipulŭ albŭ, ce era împrăsciatŭ pe arenă și din timpŭ în timpŭ se audia un mugetŭ sĕlbaticŭ, care anunța, că leii și tigrii se încĕerau în „vivarium", și de câte-orĭ rĕsuna mugetulŭ, se iscau între spectatorii adunațĭ strigăte și esclamărĭ, chiote de bucuriă și aplause, ce înecau orĭ-ce sgomotŭ, afară de vocea asurḑitóre a elefanțilorŭ.

Era o mare nemărginită de ómenĭ, în care mĕ aflamŭ! Erau îndesuițĭ capŭ la capŭ; ca și muscele, carĭ se punŭ în arșița verei pe unŭ cadavru, așa se îndesau aceste figurĭ negre până susŭ în vomitorii, se întindeau peste treptele de marmură și erau așa de îmbulziți, încâtŭ se fi aruncatŭ unŭ ou nu cădea josŭ pe pĕmêntŭ. Se audiau bâzâiturĭ, sgomote și murmure, ca și întrunŭ stupŭ mare de albine, și din când în când audiamŭ zângăiturĭ de arme și pașii cu tactŭ ai legiunilorŭ, carĭ puneau santinelele pe la întrărĭ. Dér deși noi ședeamŭ în mijloculŭ arenei și scăldați în zelulŭ lorŭ p'aci erau să ne dea jos, căcĭ nimenea nu ne bagă în sémă, séu ce e mai multŭ, se părea, că suntemŭ nevĕḑuțĭ pentru o lume, ce era viḑibilă pentru noi.

„De-odată auḑirămŭ sunete de trâmbițe și strigăte asurḑitóre. Trecŭ unŭ murmurŭ prin acéstă massă îndesuită de ómenĭ: —„Impĕratulŭ vine!" rĕsună din tóte gurile, și în pompósa lojă întră o figură tînĕră bolnăviciósă, cu o coronă colturósă schinteiătóre, așeḑată cu îngrijire pe buclele sale frizate și cu o espresiune în căutătură ca și când n'ar fi fostŭ obicinuitŭ ca să întimpine ovațiunea sgomotósă a unei asfelŭ de mulțime de ómenĭ.

„După elŭ urma o figură rĕsboinică, îmbrăcată într'o armatură de aurŭ și cu o espresiune de o energiă cerbicósă în față, ca și când ar fi obicĭnuitŭ numai să domnéscă și să pronuncéscă mai multŭ decâtŭ figura bolnăviciósă, care se așéḑă întracea cu comoditate pe perinile cele moi, pe carĭ 'i le aduseră solavii.

—„„Acesta e Honoriu,"" îmĭ șopti însoțitorulŭ meu, „„și acela dindĕrĕtulŭ lui este ispititorulŭ, mândrulŭ Stilico. Vai de ei amêndoi, décă nu vorŭ asculta de cuvintele mele! Voiu stîrpi aceste scene fărădelege și voiu reda poporulŭ în mâna Domnului. A lui este rĕsbunarea și eu suntŭ unŭ instrumentŭ în mâna sa; dér décă eu voiu fi sdrobitŭ, numele meu va fi inscrisŭ în cartea sfântă a martirilorŭ.

„Ochii săi schinteiau când rosti aceste cuvinte și apucându-mĕ de mână mĕ trase spre eșirea arenei, unde eramŭ ascunșĭ după marginea proeminentă a podului. Elŭ făcŭ semnulŭ crucei și șoptĭ:

„„Dómne, în mânile tale îmĭ dau sufletulŭ meu! Dă tăriă servului tĕu, ca să înplinéscă voia ta!""

(Va urma.)

care credŭ, că merită sĕ fiă cunoscută de cetitorii preţuitei „Gazete“.

Pe ḑiua de 22 Decemve n. c. a fostŭ ficsatŭ terminulŭ ultimei pertractărĭ în causa comassării hotarului comunei Şardŭ, locuită afară de 2—3 curţĭ domnescĭ, esclusivŭ numai de Românĭ. Pertractarea acésta a fostŭ interesantă în felulŭ ei, căcĭ rarŭ se mai póte vedé, ca însĕşĭ persónele oficióse se recunóscă nedreptatea, ce li s'a făcutŭ bieţilorŭ Românĭ numai ca se fiă căpătuiţĭ câţiva „méltoşágoşĭ“ ungurĭ.

Pertractarea se părea, că n'o sĕ mai aibă sfîrşitŭ, deşi au luatŭ parte la ea tóte persónele interesate. Inginerulŭ autenticatorŭ aflândŭ încă la pertactarea precedentă, că lucrulŭ inginerului însărcinatŭ cu lucrarea este fórte defectuosŭ şi în multe privinţe nedreptŭ, dândŭ adecă unorŭ ómenĭ, în schimbŭ pentru locurile lorŭ bune, nisce prundurĭ nefolosibile, a îndrumatŭ pe inginerulŭ comasatorŭ sĕ-şĭ repare greşéla şi nedreptatea şi sĕ dea ómenilorŭ păgubiţĭ locurĭ folosibile. Fiindŭ însĕ, că locurĭ folosibile de arătură nu erau în trĕcătóre, inginerulŭ le-a datŭ érăşĭ locurĭ ce numai pentru păşune suntŭ acomodate. Inginerulŭ autenticatorŭ, vĕḑêndŭ nedreptatea, a declaratŭ însuşĭ, că lucrulŭ nu e cu cale şi că ómenii nu vorŭ puté primì astfelŭ de locurĭ.

Ce era déră de făcutŭ, dupăce însuşĭ inginerulŭ autenticatorŭ a recunoscutŭ, că numai printr'o nouă împărţire s'ar puté mulţumì Românii păgubiţĭ?

Ca sĕ se încépă o nouă împărţire e fórte cu greu, de-órece „meltoşagoşii“ ungurĭ proprietarĭ nu voescŭ odată cu capulŭ se renunţe la locurile bune, ce le-au căpătat cu păgubirea Românilorŭ. Mare parte dintre sătenii românĭ, vĕḑêndu-se amarŭ păgubiţĭ şi înşelaţĭ, s'au presentatŭ la faţa locului şi şi-au manifestatŭ energicŭ nemulţămirea înaintea întregei comisiunĭ, cerênd dela judecătorŭ şi inginerŭ *se facă dreptate.* Ca sĕ-i mulţuméscă, judecătorulŭ le-a ḑisŭ, că aceia, carĭ se află nedreptăţi-ţĭ, sĕ pornéscă procesŭ în timpŭ de 15 ḑile. Va sĕ ḑică, sĕ mérgă dela Ana la Caiafa şi pentru o isbândă fórte problematică sĕ se încurce în procese, carĭ le va seca şi ultima părăluţă.

Intre cei nedreptăţiţĭ s'a aflatŭ şi unŭ domnŭ proprietarŭ din Şardŭ I. R., care cu curagiu şi bărbătéscă resoluţiune a declaratŭ comisiunei întregĭ, că a lucratŭ nedreptŭ, că a păgubitŭ poporulŭ, şi aşa destulŭ de chinuitŭ, şi că a călcatŭ cu dispreţŭ orĭ-ce raţiune de drept şi dreptate.

Fără îndoială, că vorbele acestea i-au atinsŭ amarŭ pe „méltoşagoşii“ ungurĭ, ceea ce d-lŭ I. R. avù s'o simtă într'unŭ modŭ fórte barbarŭ şi crudelŭ. Intorcêndu-se adecă d-sa în acea séră pe la 8 óre séra acasă, avea sĕ trécă pe dinaintea curţii contelui Teleky. Când era pe la pórtă i-a eşitŭ în cale şpanulŭ acelei curţĭ cu două slugĭ şi au începutŭ sĕ-lŭ atace vehementŭ pe celŭ ce şĭ ridicase graiulŭ pentru apĕrarea dreptăţii. L'au bătutŭ cumplitŭ, i-au spartŭ capulŭ pe mai multe locurĭ şi cum se presupune, l'ar fi şi omorîtŭ, décă la strigătulŭ lui desperatŭ nu i-ar fi venitŭ unŭ vecinŭ întru ajutorŭ.

N'a fostŭ de ajunsŭ atâtŭ; în diminéţa următore şpanulŭ respectivŭ s'a grăbitu sĕ denunţe fisolgăbirĕului, că I. R. li-a statŭ celorŭ *trei inşĭ* în drumŭ, voindŭ sĕ-i bată. (!!)

Unŭ cinismŭ mai mare, ca acesta nicĭ închipui nu se póte. Aşteptămŭ sĕ vedemŭ, cum se vorŭ mai desvolta lucrurile; de-ocamdată însĕ vedemŭ, că siguranţa personală a celorŭ ce luptă pentru drepturĭ şi dreptate este astăḑĭ la noi mai totŭ atâtŭ de ameninţată ca şi între sĕlbaticĭ. — *y* —

Comerciulŭ României

cu ţĕrile strĕine în 1890.

După publicaţiunea ministeriului românu de finanţe, desvoltarea comerciului României a mersŭ crescêndŭ în cei din urmă cincĭ anĭ; dela 1886 şi până la încheiarea anului 1890, comerciulŭ exteriorŭ alŭ României a sporitŭ *cu peste 86 milióne lei.* Venitulŭ vămilorŭ a mersŭ şi elŭ crescêndŭ în raportŭ cu sporirea comerciului de importŭ; însĕ acéstă sporire se datoresce mai cu sémă noului tarifŭ vamalŭ pusŭ în lucrare la 1886.

Comerciulŭ de exportaţiune alŭ României a mersŭ de-asemenea desvoltându-se treptatŭ în aceştĭ din urmă cincĭ anĭ, aşa că între anulŭ 1886 şi 1890 este o deosebire în plusŭ de 20 milióne. Sporirea acésta este cu atâtŭ mai îmbucurătóre, fiindcă ea se manifestéză într'unŭ timpŭ, când s'a înauguratŭ o nouă politică economică, politică, care după unii, ameninţa de a compromite cu desăvêrşire comerciulŭ românŭ de exportaţiune.

Comerciulŭ de importaţiune însĕ a crescutŭ într'o proporţiune şi mai simţitóre, şi acéstă sporire se esplică prin aceea, că lucrările cele marĭ publice, înfiinţarea treptată de fabricĭ, crescerea trebuinţelorŭ poporaţiunei reclamă o mai mare cantitate de mărfurĭ strĕine.

In 1886 până a nu se fi aplicatŭ încă actualulŭ regimŭ vamalŭ ţéra din care România importa mai multŭ era Austria, după care vinea Germania şi apoi Englitera. Cu privire la exportŭ: a esportatŭ mai multŭ în Englitera, după dênsa în Austro-Ungaria, în Francia. Din potrivă, a esportatŭ fórte puţinŭ pentru Germania.

In 1890 situaţiunea se schimbă. România a importatŭ mai multŭ din Germania, apoi din Englitera, Austro-Ungaria şi Francia.

In puţine cuvinte: de unde în 1886 ca şi mai înainte, întâietatea în importŭ o avea Austro-Ungaria, în 1890 o are Germania; va sĕ ḑică terenulŭ perdutŭ de Austro-Ungaria în 1886 în importaţiunea română, a fostŭ câştigatŭ în mare parte de Germania, Englitera şi Francia; ér faţă cu esportulŭ românŭ ceea ce nu a mai cumpĕratŭ Austro-Ungaria, a cumpĕratŭ Englitera şi Belgia.

Pe terenulŭ celorŭ ḑise până aicĭ, d-lŭ P. S. Aurelianŭ într'unŭ studiu alŭ sĕu, pe care-lŭ vedemŭ publicatŭ în „Voinţa Prahovei“, ḑice între altele:

„După 1886 se credea că relaţiunile nóstre cu Austro-Ungaria au sĕ fiă schimbate cu desĕvêrşire. Aşa s'a şi întêmplatŭ, însĕ în acéstă schimbare s'a doveditŭ, că Austro-Ungaria, care ne vindea în 1886 pentru 93 milióne, totŭ ne mai vêndù şi în 1890 pentru 52 milióne; pe când aceeaşĭ Austro-Ungariă, care în 1886 ni-a cumpĕratŭ producte pentru 34 milióne, nu ni-a mai cumpĕratŭ în 1890 de câtŭ pentru 8 milióne. Cu alte cuvinte cu totŭ regimulŭ dela 1886, Austro-Ungaria ni-a vêndutŭ pentru jumĕtate de câtŭ ne vindea înainte, pe câtŭ nu ni-a mai cumpĕratŭ decâtŭ pentru a patra parte. In care parte este dér vătĕmarea? Absurdă a fostŭ şi absurdă este şi acum acusarea, că noi amŭ fi căutatŭ sĕ vătĕmămŭ pe cine-va.

„Şi cum óre s'a întêmplatŭ acésta? Fórte naturalŭ! Pe când noi amŭ tratatŭ productele austro-ungare ca pe acelea ale tuturorŭ Statelorŭ cu care nu avemŭ tractate de comerciu, Austro-Ungaria a avutŭ o tarificare vamală teribilă numai contra productelorŭ române. Aşa, că décă este vorba de jignire de interese, interesele Austro-Ungariei au fostŭ jignite pe jumĕtate, ér ale României de patru orĭ mai multŭ.

„Ar fi bine sĕ se înţelégă la Viena că astăḑĭ, când interesele Austro-Ungariei suntŭ mai favorisate decâtŭ înainte, sĕ nu se mai spună oficialŭ, că vitele nóstre nu potŭ intra în monarchia vecină, căcĭ tóte au o limită în lumea intereselorŭ. Noi vedemŭ, că vitele nóstre se esportă mereu în Italia, care şi dênsa are legĭ sanitare, şi décă nu potŭ fi duse în Austro-Ungaria nu dóră că legile sanitare suntŭ de vină, dér interesele agriculturei ungare şi galiţiane.

„Din tóte statele din Europa, cea dintêia, care ne-a fostŭ cu deosebire favorabilă, este Englitera şi dupá dênsa mica Belgiă. In aceste două ţĕrĭ suntŭ têrgurile unde România şi-a desfăcutŭ şi-şĭ desface productele agriculturei sale.

O desluşire.

La darea de sémă asupra „Tratatului bólelorŭ acute infectătóre“ publicată în „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 249 din 22 Noemvre 1891, în pasagiulŭ ultimŭ, d-lŭ Dr. Vuia, ca încheiere, a binevoitŭ a releva faptulŭ, că la progresele inoculaţiunilorŭ amintite la tratamentulŭ turbării, ca Românŭ n'am făcutŭ amintire şi de numele d-lui Dr. Babeşŭ. Pentru-ca d-lŭ Dr. Vuia şi onoratulŭ publicŭ cetitorŭ sĕ nu şĭ presupună, că dóră din rea voinţă, séu din nesciinţă am comisŭ acésta, mĕ simtŭ îndatoratŭ a da următórele desluşirĭ:

Nimenĭ nu póte trage la îndoiélă însemnatele progrese, ce le-a făcutŭ şi continuă a-le face acestŭ respectabilŭ bărbatŭ în specialŭ câtŭ şi în descoperirile bacteorologice în generalŭ. Esperienţele de perfecţiune ale altoiului antirabicŭ însĕ modificatŭ cu consimţĕmêntulŭ d-lui Pasteur şi esecutatŭ cu atâta abnegaţiune de d-lŭ Dr. Babeşŭ, datéză numai dela anulŭ 1888 încóce. Confirmarea perfecţiunei s'a pututŭ rĕspândi cu tótă iuţéla între confraţii noştri de dincolo de Carpaţĭ, între Germanĭ şi între Francesĭ, cu carĭ Dr. Babeşŭ stă în legăturĭ intime literare. Literatura şi ḑiaristica medicală francesă şi germană este desŭ cercetată de publicaţiunile preţióse ale renumitului bacteorologŭ românŭ. Prin urmare aceştĭ strĕinĭ uşorŭ se potŭ folosi de citarea numelui renumitului scrutătorŭ.

Noi Românii de dincóce de Carpaţĭ însĕ, precum în tóte ramurile aşa şi în descoperirile sciinţifice, suntemŭ fórte împedecaţĭ în urmărirea progreselorŭ confraţilorŭ noştri din România. Informaţiunĭ esacte despre mersulŭ progresivŭ culturalŭ şi scienţificŭ alŭ fraţilorŭ noştri putemŭ câştiga fórte târḑiu din confirmările literare străine şi din unele fragmente ḑiaristice strecurate cu mare greutate în ḑiaristica nóstră română. Ambiţiunea fudulă, egoismulŭ nemărginitŭ şi dispreţulŭ fără de nicĭ unŭ temeiu alŭ compatrioţilorŭ noştri maghiarĭ faţă cu totŭ ce este din România, suntŭ multŭ mai pronunţate, decâtŭ sĕ pótă permite intrarea şi sĕ recunóscă progresele fraţilorŭ noştri din România.

Póte, că d-lŭ Dr. Vuia, avêndŭ fericirea a conveni în persónă, şi mai adese-orĭ cu fraţii noştri de dincolo, are şi mai bună ocasiune a se informa despre progresele scienţifice de pe acolo şi urmărindŭ în mai mare mĕsură literatura medicală germană, mai curêndŭ s'a pututŭ informa despre perfecţionarea tratamentului de sub întrebare. Pe când însĕ mi-a venitŭ mie la cunoscinţă modificarea perfecţionată a d-lui Dr. Babeşŭ, manuscriptulŭ tratatului meu era deja terminatŭ, numai câtŭ tipărirea lui, din causa unei bóle îndelungate, a suferitŭ o întârḑiare însemnată. După-ce aşadéră mie mi-a lipsitŭ acele convenirĭ ocasionale şi nicĭ că am avutŭ scire despre vre-o carte séu publicaţiune română de d-lŭ Dr. Babeşŭ, estrasele referitóre la perfecţionarea tratamentului reproduse în ḑiarele nóstre, nicĭ decâtŭ nu le-am pututŭ lua de basă sigură în amintirea opului meu. Pentrusca sĕ fi făcutŭ acésta, mĭ-ar fi trebuitŭ sĕ am la mână lucrarea originală a d-lui Dr. Babeşŭ.

Décă d-lŭ Dr. Vuia are scire despre o lucrare referitóre la perfecţiunea altoiului antirabicŭ, îlŭ rogŭ sĕ facă bine sĕ-mĭ comunice acésta.

Fiind că d-lŭ Dr. Vuia partea scienţifică medicală a tratatului meu o declară a fi mai multŭ pentru publiculŭ cultŭ şi inteligentŭ, — însufleţitŭ şi de acésta aprobare bine nimerită, în buna speranţă, că onorata inteligenţă română îmĭ va da sprijinulŭ necesarŭ, ca sĕ mi-se trécă şi cele 300 de esemplare, ce mi-au mai rĕmasŭ, — *m'am hotarîtŭ a scóte la lumină o-a doua ediţiune a Tratatului, prescurtată şi modificată anume pentru trebuinţele poporului.*

Ca sĕ potŭ reuşi cu acéstă hotărîre rogŭ pe onorata inteligenţă română a se abona în numĕrŭ însemnatŭ câtŭ de curêndŭ, ca sĕ potŭ păşi la pregătirile ediţiunei a doua.

Cartea se póte procura prin asemnaţiunĭ postale la subscrisulŭ în Rodna vechiă com. Bistriţa-Năsĕudŭ; la libraria N. I. Ciurcu în Braşovŭ; W. Krafft în Sibiu şi Concordia în Năsĕudŭ. Unŭ esemplarŭ costă numai 1 fl. v. a.

Rodna vechiă, Decemvre 1891.

Simeonŭ Stoica,
medicŭ cercualŭ.

DIVERSE.

Mormêntulŭ lui Mazeppa. Unŭ ḑiarŭ ruséscă comunică nisce date interesante despre faimosulŭ hătmanŭ căzăcescŭ Mazeppa, care dimpreună cu óstea lui Carolŭ XII a fugitŭ până la Dunăre şi a muritŭ în Biarriz. Numai fórte putinĭ sciu, scrie unŭ turistŭ rusŭ, că pe Mazeppa l'au îmormântatŭ în cripta unei bisericĭ din Galaţĭ. Preotulŭ care m'a călăuzitŭ în biserică aprinse o luminare de céră şi întrândŭ printr'o uşă scundă, ce ducea la nisce trepte aprópe ruinate, ni am scoborîtŭ pe ele. La trépta a şésa călăuza mea se oprì şi apropià luminarea de părete. „Acesta este mormêntulŭ lui Mazeppa“ ḑise preotulŭ. „Elŭ e înmormêntatŭ aicĭ.“ Am vĕḑutŭ unŭ epitafŭ grecescŭ, care pe la mijlocŭ dispăruse în ruina zidirei prin care se putea vedea în golulŭ negru alŭ mormêntului. „Ce însémnă deschiḑĕtura acésta?“ — l'am întrebat. „Acésta e opera lui Petru celŭ mare“ rĕspunse preotulŭ. „Când Ţarulŭ Petru a umblatŭ odată aicĭ la Galaţĭ a cercetatŭ mormêntulŭ trădătorului Mazeppa, a spartŭ zidulŭ în acestŭ locŭ, a scosŭ cadavrulŭ şi l'a aruncatŭ în Dunăre....“

O bólă a Americanilorŭ. Aristocraţia americană are o bólă particulară, bóla de a-şĭ da titule cât se póte mai esagerate, mai alesŭ titule aparţinĕtóre persónelorŭ marĭ din Europa. Aşa ḑilele trecute, plenipotenţiatulŭ englesŭ din Washington a trebuitŭ sĕ protesteze la guvernulŭ de acolo, fiindŭ-că unŭ croitorŭ îşĭ făcea mare reclamă cu aceea, că ḑicea, că „este de 20 de anĭ uniculŭ croitorŭ alŭ principelui de Wales.“ In Harrisburg unŭ bărbierŭ figuréză de anĭ de ḑile ca friserulŭ împĕrătesei Eugenia, vĕduva lui Napoleon alŭ III şi sub titlulŭ acesta trebile îi mergŭ strălucitŭ. In New-York se póte ceti pe-o usină, că împĕratulŭ germanŭ Wilhelm nu comandéză decâtŭ dela elŭ echipagele cele mai elegante. Unŭ neguţătorŭ de mătăsurĭ ḑicea despre sine, că a fostŭ furnisorulŭ Papei Piu alŭ IX. In Pittsburg unŭ fotografŭ se laudă cu aceea, că a fotografiatŭ de 23 de orĭ pe Mercedes, prima soţiă a regelui spaniolŭ Alfonso XII.

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Decemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 26	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.30	„	9.33
Lire turcescĭ - -	„	10.58	„	10.63
Imperialĭ - - - -	„	9.58	„	9 63
Galbinĭ - - - -	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina“ 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.=	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	112.	„	113.50
Mărcĭ germane - -	„	57.40	„	57.80

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 26 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	106.35
Renta de hârtiă 5%	101.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.80
dto argintŭ	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	113 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale-ungare	90 70
Bonurĭ croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129 75
Renta de hârtiă austriacă	92.60
Renta de argintŭ austriacă	92.25
Renta de aurŭ austriacă	109.10
Losurĭ din 1860	137.75
Acţiunile băncei austro-ungare	1013.
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	330.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr	287.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.59
Napoleon-d'orĭ	9.34
Mărcĭ 100 împ. germane	57 70
Londra 10 Livres sterlinge	118.37

Szám 4737—1891 tkv. 739,1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatoság közhirré teszi, hogy uj Sinkai grg, keleti egyház végrehajtatónak George Chiuşdea Bordan & társ végrehajtást szenvedö eleni 18 frt. 75 kr. tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében, a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiroság) területén lévö uj Sinkan fekvö az uj Sinkai 60 sz. tjkben foglalt:

153	hrsz. ingatl.	9 fl.	2026/2	hrsz. ingatl.	5 fl.	3906	hrsz. ingatl. 31 fl.
154		160 „	2070/4		27 „	4251/2	15 „
155		44 „	2108		18 „	4259	13 „
1292		17 „	2774		6 „	4406	23 „
1530		37 „	3789/1		12 „		

A 61 sz. tjkben foglalt

3952 12 fl. 4595 6 fl. 4601 6 fl.

frtban az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1892 évi Ianuar hó 14-ik napján délelött 10 órakor* uj Sinka község házánal megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras, 1891 évi Szeptember hó 29 napján.

A fogarasi kir. járásbiroság mint tkvi hatóság.

PUBLICAŢIUNE.

Direcţiunea generală a Căilorŭ Ferate Române face cunoscutŭ prin acésta, că are

31 posturĭ de Ingineri vacante

la Serviciulŭ de Intreţinere din Bucurescĭ, Craiova, Piteşcĭ Buzĕu, Galaţĭ şi Iaşĭ.

Doritorii de a ocupa asemenea posturĭ suntŭ rugaţĭ a presenta cererile D-lorŭ în scrisŭ *la adresa Direcţiunei generale a Căilorŭ Ferate Române, Serviciulŭ P. la Bucurescĭ* celŭ multŭ până la **15 Ianuarie 1892 st. nou** cu arătarea adresei D-lorŭ exactă şi anexândŭ documentele următóre:

1) Diploma séu Certificatŭ de terminarea studielorŭ a unei şcóle speciale de Inginerĭ.

2) Certificatŭ de serviciu.

3) Actŭ de nascere.

4) Actŭ de căsătoriă (décă e căsătoritŭ) şi de nascere alŭ soţiei, precum şi eventualŭ ale copiilorŭ.

5) Actele pentru serviciulŭ militarŭ.

Pentru informaţiunĭ mai detaliate doritorii se vorŭ adresa în scrisŭ séu verbalŭ la **Şefulŭ Serviciului de Intreţinere C. F. R., Bucurescĭ, Calea Victoriei Nr. 124.**

724—17.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Braşovŭ	8.—		10.05	2.09
		11.—		2.19
Timişŭ		2.41		3.01
Predealŭ		3.26		3.31
Bucurescĭ		9.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budateliŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budcteliŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banita	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R. săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Braşov—Ch.-Vaşarheiu.

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S. Georgiu	10.23	5.03
C.-Vaşarheiu	12.46	7.20

Ch.-Vaşarheiu—Braşov.

Ch. Vaşarheiu	4.00	2.45
S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.08	6 53

Nota: Nume încuriiadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tiporgafia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.